

брой 10 (70), октомври 2014
описание
осем

8

ЗА ТВОЯ КОСМОС

4,96
евро

Одигирано
издание

Гор(к)ата

Да победиш
аритмията с...
музикален ритъм!

Дуел: Тровят ли ни
следите от самолети

Среща с дракон
В пещера в
Стара планина

15

октомври

ПРЕМИЕРА

18,30 ч

**ФотоСинтезис
Арт Център**

София

бул. „Васил Левски“ №57

22

октомври

ПРЕДСТАВЯНЕ

18,30 ч

**Книжен център
„Гринуич“**

София

бул. „Витоша“ №37

**Как музикалната
терапия на Мартин
Иванов излекува
аритмия
- четете на**

52

страница

ЧУЙТЕ ТИШИНАТА... ТЯ ДАВА ОТГОВОРИ

ТЪРСИШ ОТГОВОРИ НА ЖИТЕЙСКИТЕ СИ ПРОБЛЕМИ. ИСКАШ ДА РАЗБЕРЕШ ЗАЩО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА СЪДБАТА ИДВАТ ТОЧНО ПРИ ТЕБ. ДОКОГА? КАКВО ДА НАПРАВИШ, ЗА ДА БЪДЕШ ЩАСТЛИВ? МОЖЕШ ЛИ ДА ПОСТИГНЕШ СЪСТОЯНИЕТО НА СЪБУДЕН УМ, ТАКА ЧЕ ДА ВЗЕМАШ НАЙ-ДОБРИТЕ РЕШЕНИЯ. ОТГОВОРИТЕ ЩЕ ОТКРИЕШ, АКО СЕ ВСЛУШАШ... В ТИШИНАТА. „ЗВУЦИ ОТ ТИШИНАТА“ ЩЕ ТЕ ВЪВЕДЕ В РЕВОЛЮЦИОННАТА СИСТЕМА ОТ ПРАКТИКИ SMART WALK, КОЯТО ЩЕ ПРОМЕНИ ЖИВОТА ТИ.

www.soundsfromsilence.com

Поръчай
с отстъпка на
www.spisanie8.bg!

Свикнали сме да мислим за българската гора като за нещо вечно и непреходно. А тя не е, особено след като полагаме сериозни, едва ли не целенасочени усилия да ѝ вредим. Едва 3% от леса ни отговаря на определението за стара гора – животът вътре е такъв, какъвто е бил хилядолетия. Незаконната дървесина е бизнес за милиони, а все още не оценяваме какво ще загубим заедно с гората...

ХУБАВА СИ, МОЯ ГОРО

В ТЕМАТА НА ОКТОМВРИЙСКИЯ БРОЙ: Гор(к)ата – **18 стр.** Дървена философия – **32 стр.**
Незаконната сеч е бизнес за 100 млн. лв. годишно – **38 стр.**

ДУЕЛ: ТРОВЯТ ЛИ НИ СЛЕДИТЕ ОТ САМОЛЕТИ?

Самолетните следи отдавна не са просто бели черти в небето. За мнозина са опасно средство, с което се контролира нашето съзнание, за авиоинженерите – знак за технологичния прогрес. Сблъскахме две коренно противоположни мнения, вижте резултата и преценете сами кой е крив и кой – прав.

74 стр.

СЪЛЗИТЕ НА ДРАКОНА

Когато преди столетие един български възрожденец, предвождащ група италиански инженери, си пробива път сред пещерите на Балкана, попада на изумителна гледка. Огромна змия, навита на спирала, с мъдър и добродушен поглед. Представяме ви една лична и магична история на границата между приказка и спомен.

60 стр.

СЪРЦЕ В РИТЪМ

Аритмията е разпространен проблем, при който сърцето ни от време на време „забравя“ честотата, с която трябва да бие. А не е ли логично да ѝ се противопостави... ритъмът? Психоложката Петя Чешмеджиева започва да пуска ритмични музикални композиции на своя баща и скоро оплакванията му почти изчезват. Тайната? Музиката, подбрана от Мартин Иванов!

52 стр.

92

8 ФОРУМ

Писма на читатели

12 ОЩЕ ПО ТЕМАТА

Поставяме въпроса за опасните Е-та пред Европа

42 ЗДРАВЕ

Наесен с песен

44 НАУКА

Водата предава ДНК информация на разстояние

58 ОБРЕДЕН КАЛЕНДАР

Българските светци

68 ТВОЯТ КОСМОС

Стани раз-Личност

С хипноза при г-р Тенчев

82 ЕКО

Шистова обсада

82

92 МАРШРУТИ

Рогоните галечни, вечни

С колело от Ивайловград по гръцката граница

98 УЛОВИ МИГА

Полетът на душата

Най-добрите снимки от фотоконкурса за насърчаване на трансплантациите

106 ПО НОВИ

ПЪТЕКИ С ОРЕЛ

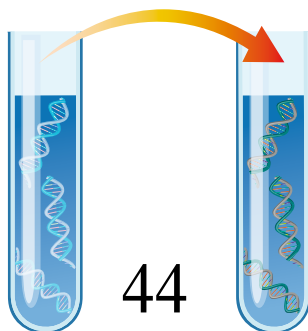
Птицария

1/2 от българските птици в пернатия рай на резервата „Пода“ до Бургас

114 ИНТЕРВЮ

Адаптогенуално!

Новите супербилки, които ни спасяват от стреса

44

120 ИЗКУСТВОТО

НА ТРИУМФА

Сутрешен душ за душата

Рубриката на психолога

Моника Баян

122 КАЛЕНДАР

Какво ще видим на небето през октомври и астропрогноза

126 ЧЕТИВО

На границата, мисия невъзможна

Загадката на инспектор Стрезов, представена от г-р Светослав Славчев

Брой 10/2014 г.

Консултанти:

Д-р Светослав Славчев

(зам. главен редактор на списание „Космос“)

Проф. д.и.н. Валерия Фол (тракология)

Проф. д.и.н. Сергей Игнатов (египтология)

Проф. г-р Петър Гецов (космология)

Проф. г-р Антон Антонов (физика)

Проф. Живко Желев (инобации)

Проф. Игнат Игнатов (астробиология)

Доц. д.и.н. Иля Прокопov (археология)

Доц. г-р Вихра Баева (етнология)

Доц. г-р Михаил Малеев (минералогия)

Доц. г-р Александър Илиев (антропология)

Доц. г-р Борислав Герасимов (неврология)

Доц. г-р Георги Милошев (генетика)

Доц. г-р Васил Умленски (астрономия)

Доц. г-р Камен Нам (география и геоecология)

Д-р Желю Желев (философия)

Д-р Славян Стоилов (медицина)

Д-р Христо Смоленов (логика и евристика)

Станка Желева (художник)

Главен редактор Ганета Сагова

02/963 28 96, gsagova@ossem.eu

Зам. главен редактор Георги Караманев

gkaramanev@ossem.eu

Отговорен редактор Жена Милчева

Специални кореспонденти

Пламен Петков, Мария Бончева

Дизайн Илшана Попова

Предпечат Камен Петров

Снимки Владимир Мачоков

Мениджър проекти Катерина Борисова

Административен директор

арх. Динка Александрова

Зам. административен директор

Теодора Серафимова

02/865 03 51, tserafimova@spisaniye8.bg

Директор PR и реклама Ива Тодорова

02/963 28 14, bellatrix@ossem.eu

Абонамент 02/963 30 81, 02/963 30 82

Юридическо обслужване

VLADIMIROV & KISKINOV

Издател „Клуб 8“ ООД ISSN 1313-650X

Адрес София 1421, бул. „Черни връх“ 1-3, офис 7

Тираж 18 000 броя

www.spisaniye8.bg

www.facebook.com/Spisaniye8

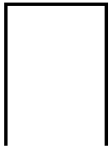

В миналия брой на **Списание 8** ви разказахме как разрешени добавки в храните (познати като „Е-та“) увреждат ДНК. Екип български генетици установи, че поне 6 от тях опасно променят ДНК, създавайки риск от рак, който се предава и на поколенията. Това са три оцветителя - еритрозин (Е 127), индиго кармин (Е 132) и фаст грийн (Е 143); консервантът натриев нитрит (Е 250), добавката кофеин – много използвана в енергийните напитки; и четири-амино-антипирин (4-ААР) с широко приложение във фармацевтичната промишленост. Нашите учени са установили, че за да са безопасни, тези добавки трябва да са в концентрации от 10 до 100 пъти по-ниски от разрешените сега.

Агенцията по храните: Поставяме въпроса за опасните Е-та пред Европа

Според последните заключения на EFSA индиго кармин и еритрозин не били генотоксични

убликувахме и отворено писмо до институциите, отговорни за общественото здраве. В него ги призовахме да вземат предвид новите научни данни и да променят нормативната база в съответствие с тях. За да нямам чиновниците оправдание, че не са наясно с проблема, защото не са чели публикацията ни, същото писмо изпратихме до министерствата на здравеопазването, икономиката и енергетиката, земеделието и храните, до агенцията по безопасност на храните, до Националния център за общественото здраве и анализи и до Комисията за защита на потребителите.

Понеже нашето вътрешно законодателство по безопасност на храните произтича от това на ЕС, проблемът с Е-тата не може да се реши само на гържавно равнище. За да има промени, те трябва да

се направят от Европейската комисия (ЕК) и да са валидни за целия ЕС. Затова пратихме писмото и до ЕК и до Европейския орган по безопасност на храните (EFSA). До редакционното приключване на този брой получихме 5 отговора.

ПЪРВИ ОТГОВОР

От имейла на Европейския орган по безопасност на храните (EFSA) става ясно: **Дори не са прочели писмото ни!**

От пресцентъра на EFSA ни обясняват накратко как работи този орган и ни уведомяват, че той периодично преразглежда нормите не само за Е-тата, а и за другите добавки в храните. При това прераз-

Миришеш на младост, но всеяваш в сърцата ни само скръб и жалост... Колко прав е бил с тези класически стихове от песента Любен Каравелов, макар и не по начина, който е имал предвид. Дори и да ни се струва стара, неокосната и едва ли не вечна, истината е, че незначителна част от гората ни е останала запазена в автентичния си вид, отпреди човека. А отношението ни към този изконен източник на препитание, на спокойствие, красотата и биологично разнообразие определено предизвиква скръб и жалост. Като се започне от разхвърляните боклуци, мине се през безогледните изсичания, за които често алармират еколозите, и се стигне до цялостното ни отношение към гората, или липсата на такова... Има ли друг вариант? Какво можем и трябва да направим за гората, така че да не се налага да анализираме по нов начин и строфата: „който веднъж те погледне, той вечно жалее“?

Хубава си,

Безотговорното отношение и тежки грешки през годините я заплашват; от нас зависи дали ще опазим това природно богатство

МОЯ ГОРО

ПРОБЛЕМЪТ:

*По-малко от 3%
са без човешка
намеса
стр. 18*

ВАРИАНТИ:

*Как да ѝ
помогне всеки
от нас?
стр. 32*

СЕЧ:

*Незаконен
бизнес за
милиони
стр. 38*

Списание 8 е в „Зеления отбор“ - елате и вие

Калин Христов - създателят на „Зеления отбор“

Знаете, в **Списание 8** не обичаме просто да „мрънкаме“, а искаме и да правим нещо конструктивно за проблемите, към които привличаме вашето внимание. Ето защо ви отправяме покана, ако сте се убедили, че гората ни страда и има нужда от помощ. Направете есенна зелена, като се включите в доброволческите залесявания на парк „Витоша“! Освен всичко друго това ще е чудесен повод и за запознанство, защото там ще сме и ние, от екипа на **Списание 8**.

Тази есен „Зеленият отбор“ (www.greenteambg.com) продължава с изпълнението на своя смел проект „1 милион“ дървета, засадени от доброволци без комерсиална финансова подкрепа. Досега в горите са наг 21 000 фиданки, а предстои още 5000 да „заемат местата си“ в началото на есента.

На 11 и 12 октомври от 10 ч пред хижа „Алеко“ в парк „Витоша“ всеки желаещ е добре дошъл в редиците на „Зеления отбор“. Заедно ще засаждаме смърчове (*Picea abies*).

Какво прави 1 хектар смърчова гора само за една година?

- Филтрира 30-35 тона прах;
- Дава 600 kg кислород;
- Създава отрицателни йони, които действат благотворно върху здравето;
- Отделя 30-40 kg фитонциди (природни активни вещества) – количество, достатъчно да пречисти и обеззарази въздуха на малък град. Това е втората голяма съвместна акция на доброволческата формация „Зеления отбор“ и парк „Витоша“.

Подробна информация за транспорта и детайлите ще откриете във фейсбук страницата на събитието (потърсете „Зеления отбор“).

Всеки, който иска да помогне, може да следи за още информация и нашия сайт www.spisanie8.bg.

Ще продължим и напролет - подкрепяме „Зеления отбор“ и в следващото им начинание - заедно с Югозападно държавно горско предприятие ще залесяваме в два района, засегнати от пожари - край селата Локорско и Мирково.

Откривателят на HIV (вируса, който причинява СПИН) и нобелов лауреат за това постижение - проф. Люк Монтание, има проблем. Създадената от него антиретровирусна терапия за лечение на заразените с HIV невинаги се справя с инфекцията и тя се възобновява. А междувремево всички изследвания са показвали, че човекът е „чист“. Защо става така? Къде се крие проклетият вирус и как успява толкова добре да се маскира?

Водата предава ДНК информация на разстояние

*Революционното откритие направи нобеловият
лауреат проф. Люк Монтание*

Женя Милчева

Тези въпроси не дават мира на проф. Монтание. А в последните години от работата си в института „Пастър“ се е натъкнал и на друга загадка - „феномен, който трудно може да се обясни от сегашната наука“, както самият той казва.

Историята започва около 1997 г., когато професорът изучава странното поведение на малка бактерия – микоплазма (*Mycoplasma pirum* - *M. pirum*),

чест „сподвижник“ на HIV вируса, която като него е силно привлечена от човешките лимфоцити. За да изследва само HIV, проф. Монтание се опитва да отдели бактерията (с размери около 300 nm) от частиците на вируса, които са около 120 nm, чрез филтри с размери 100 nm и 20 nm и уж успява. Така поне показват всички възможни методи за контрол, при това приложени многократно. Но когато филтратът е поставен в инкубатор заедно с човешки

лимфоцити, микоплазмата пак се пръква, при това запазвайки всичките си характеристики.

БЕЗСМЪРТНА МИКОПЛАЗМА

Преминаването през промишлени филтри е широко разпространен метод за прочистване на биологични разтвори, които не могат да бъдат стерилизирани с топлина. Например серуми за

Сърце В ритъм

*Музика с ударни инструменти
помага за овладяването на сериозен
здравословен проблем*

Евгения Михайлова, снимки Владимир Мачоков

*В пещера в Стара Планина
преди век строители попадат на
огромно змиеподобно същество*

Сълзите на дракона

*Георги Караманев
илюстрации Станимир Георгиев*

Тровят ли ни със

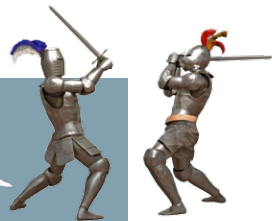

S.

АВИАЦИЯ

АЭЛ

самолетни следи

Шистова обсага

Репортаж от два щата, в които фракингът превръща водата в иръснобяла желатинеста смес, разболява хората и предизвиква земетресения

Димитър Кенаров е познат на редовните ни читатели с първата част от своето пътешествие по злоещите следи на шистовия газ. В брой 8/2014 г. той ви представи „Шистови бунтовници“ от Полша и Румъния, които се борят срещу влизането на опасната технология в страната им. Този път се отправя към родината на метода – САЩ, за да разкаже историите на други противници на фракинга, които вече са се сблъскали с ужасяващите му последици.

Родопите... галечни, вечни

*По гръцката граница с колело пътуваме
В пространството, времето и легендите*

Ива Тодорова, снимки авторът и Любомир Ботушаров

Полетът

Най-добрите снимки от фотоконкурса за популяризиране на донорството

300 снимки участваха в конкурса „Полетът на душата“ - част от националната кампания в подкрепа на донорството, организиран от Изпълнителната агенция по трансплантация, подкрепен от Списание 8 и „ФотоСинтезис“. Конкурсът е по повод европейския ден на донорството - 11 октомври, под надслов „Частича от теб може да бъде за някого целият свят“. Въпреки че наградите бяха символични - участие в изложба, това не спря толкова много фотографии да ни подарят своя полет, защото ни прави хора - даването е един на друг. За хората, които са се съгласили да дарят живот. За хората, които чакат нов живот. За хората, които вече живеят втори живот. Всички най-добри снимки, историите на трансплантирани и очакващи спасителната операция - вижте на изложбата до 14 октомври в градинката „Кристал“ пред Централния военен клуб в София. Подарете си полет! Още: на bgdonor.com и spisanie8.bg

Стефка
Павлова

„Полет“

На гъщата

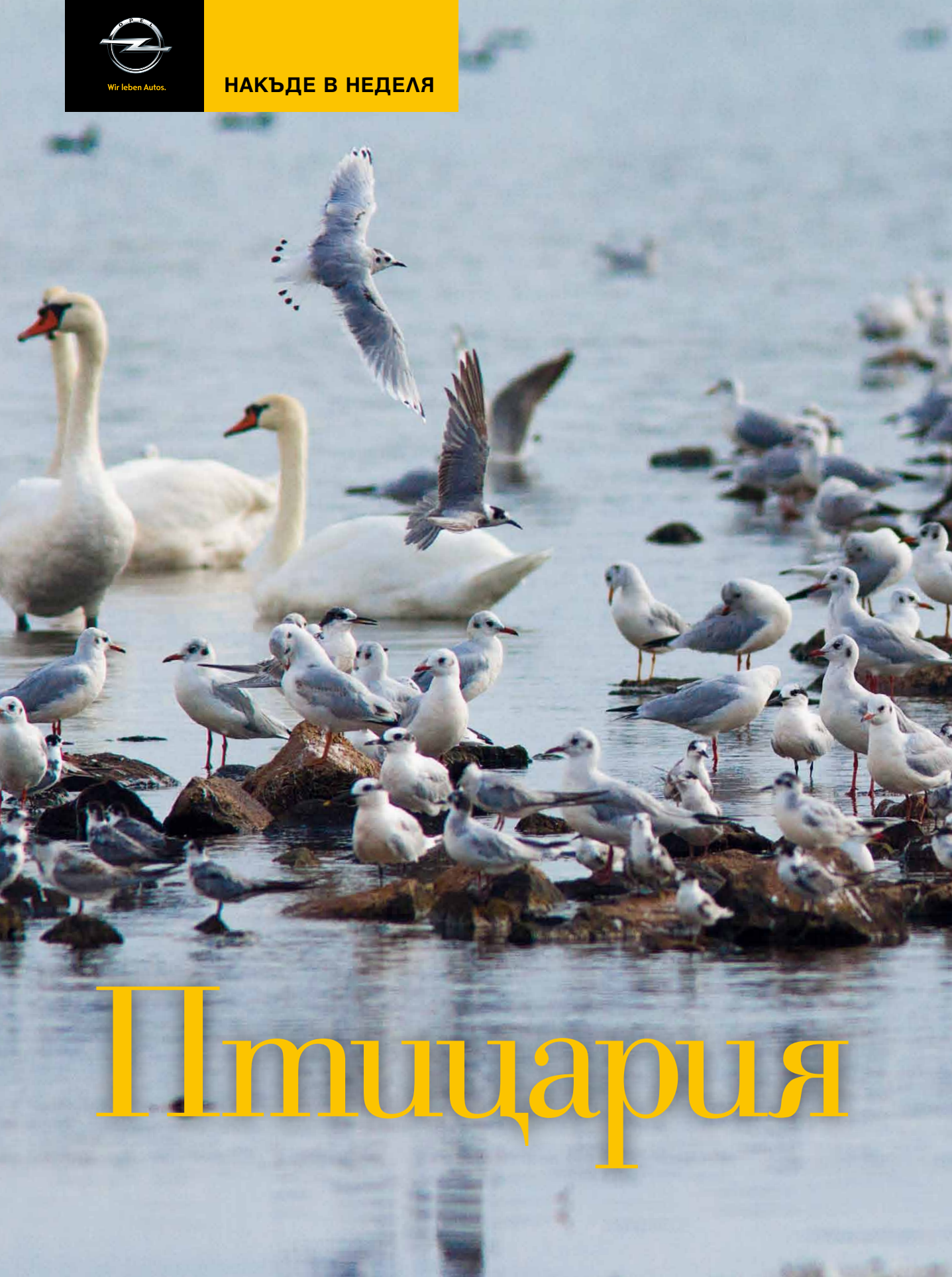

Wir leben Autos.

НАКЪДЕ В НЕДЕЛЯ

Птицария

В „Пога“ до Бургас на 1 км²
се събират повече от
половината птичи видове у нас

Георги Караманев
снимки Владимир Мачоков

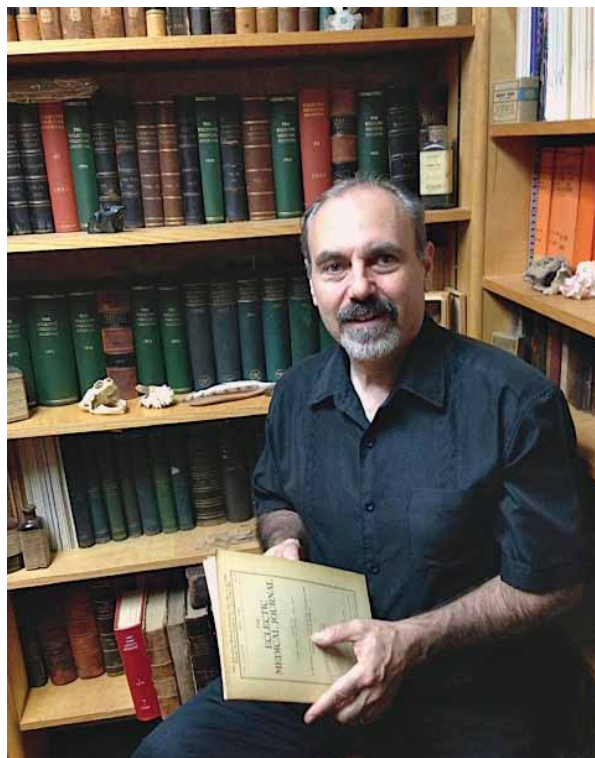

Стресът е определен за най-големия бич на нашето време. Всеки ден той съкращава живота ни, бавно ни тласка към редица болести. Няма доктор, който да не казва: избягвайте стреса. Но как!? Ежедневие-то ни залива с нови и нови неизбежни порции...

Оказва се обаче, че едни други порции – от билки и храни, могат да се превърнат в изключително успешното оръжие срещу проблема.

Световен хит през последните години, от тази пролет благодарение на Zoуa.BG вече имаме и на български книгата „Адаптогените - лековити растения за сила, издръжливост и борба със стреса“. Луксозното издание на повече от 300 страници представя за първи път толкова мащабно на българските читатели адаптогените – тези нови и все още непознати широко у нас супербилки, които носят потенциала да справят стреса.

Дејвид Уинстън:

Адаптогенуално!

*Супербилки помагат
срещу стресиращите
фактори в живота,
ако и вие се грижите
за себе си*

**Кристина Стамболова,
Георги Караманев**

- Г-н Уинстън, тази дума все още не е особено популярна в България - кое прави едно растение адаптоген?

- Всъщност критериите за това какво попада в определението са доста ясни. Адаптогените бяха дефинирани за пръв път от д-р Израел Брекман през 1961 г. Според него това са растения, които помагат на организма да се адаптира по-ефективно към стресиращите фактори – включително физически и психологически, крайностите в шума, температурата или заболявания. Веществата трябва да бъдат нетоксични в нормални терапевтични дози и да предизвикват лека физи-